

Kulturaren Plan Estrategiko berri bat Nafarroarako **2024-2028**

Artxiboak eta
dokumentu-ondarearen mahaian parte
hartzeko dutenentzako
lan-koaderno

Aurkibidea

1.- Aurkezpena	3
2.- Nola egingo dugu lan saioan?	4
Lehen Zatia	
3.- Abiapuntua: datu interesgarri batzuk	5
3.1.- Zer ondorio atera dira 2017-2023 NKPE-tik artxiboei eta dokumentu-ondareari dagokienez?	5
3.2.- Nafarroako artxiboen eta dokumentu-ondarearen egungo egoerari buruzko zenbait erreferentzia	10
3.3.- Lehenengo gogoetak eta erronkak artxiboen eta dokumentu-ondarearen eremuan	12
Bigarren zatia	
4.- 2024-2028 NKPE berri baterako gogoetak eta ideiak partekatzen	15

1.- Aurkezpena

Nafarroako Gobernuko Vianako Printzea Erakundea-Kultura Zuzendaritza Nagusiak Nafarroako Foru Komunitaterako Kulturaren Plan Estrategiko bat (NKPE) egitea sustatu, koordinatu eta kudeatzen du datozen urteetarako (2024-2028).

Zein

helburu lortu nahi da?

Ekintza Plan bat eraikitzea da helburua, aurreko Planaren (2017-2023) ebaluazioan, egungo egoeraren diagnostikoan eta sektore profesionalaren eta herritarren ekarpenetan oinarrituta, Nafarroako kulturaren arloko jarduerak orientatzeko eta balioesteko tresna gisa balioko duena.

Nola

eratzten da Plan hau?

4 lan-fase zehaztu dira:

I. eta II. faseetan, 2017-2023ko NKPE-aren ebaluazioa eta Nafarroako kultura- eta sormen-sektorearen egungo egoeraren diagnostikoa garatu dira.

III. fasean, herritarrekin eta kultura- eta sormen-eragileekin partaidetza-prozesuari heltzen zaio, zenbait lan-mahai antolatuz.

Azken fasean 2024-2028 NKPEa egingo da.

Lurralde mahaien

helburua

Parte-hartze prozesua 2023ko azaroaren 6an hasiko da 15 saio sektorial, lurraldekoak eta zeharkakoak eginez hainbat herritan. Mahai sektorialak Iruñean egingo dira, eta gai hauek jorratuko dituzte: museoak; ondarea; arte plastikoak eta ikusizkoak; ikus-entzunezkoen industria/industria digitala; artxiiboak eta dokumentu-ondarea; liburuak eta liburutegiak; arte eszenikoak eta musika.

Kulturaren eta sormenaren arloko profesionalen/eragileen eta horien azpisistema guztien beharrak/zailtasunak/ahuleziak identifikatzea da helburua, eta 2024-2028 NKPE-aren estrategiak eta jarduera-ildoak eraikitzeke balioko dieten ekintza-proposamenak ezartzea. Mahai hauek interesa duen edozein kultur eragileri irekiak dira, eta izena eman ahal izango dute beren hausnarketak eta proposamenak partipianavarra webgunearen bitartez adierazteko.

2.- Nola egingo dugu lan saioan?

Nafarroako artxiboen eta dokumentu-ondarearen beharrizan eta lehentasunei buruz modu partekatuan hausnartzeko eta behar horiei erantzuteko gure ideiak emateko aukera izango dugu. Saioaren gidoia honako hau izango da:

Edukia	Arduraduna
Lehen zatia	
Ongi etorria NKPE saioaren helburuak	Vianako Printzea Erakundea-Kultura Zuzendaritza Nagusia
Testuinguru orokor laburra: aurreko planaren ebaluazioaren eta Nafarroako artxiboen eta dokumentu-ondarearen egungo egoeraren diagnostikoaren emaitzak; hasierako gogoetak eta erronkak	Ikerpartners
Bigarren zatia	
1. Lan dinamika: Kulturaren balio-katea kontuan hartuta, zer behar, zailtasun eta ahulezia aurkitzen ditugu Nafarroako artxiboen eta dokumentu-ondarearen eremuan? Dimentsio bakoitzean zailtasun eta ahulezia horiek identifikatzea eta lehenestea da helburua. Metodologia: Banakako gogoeta laburra + Taldekako gogoeta	Saioko parte-hartzaileak Ikerpartnersek dinamizatu
2. Lan dinamika: NKPE 2024-2028 berrirako IDEIEN MAPA bat eraiki Nola erantzun diezaiekegu aurkitutako zailtasunei? Nafarroan artxiboen eta dokumentu-ondarearen eremua garatzeko ideiak eta ekarpenak Metodologia: Taldekako lana + Taldekako gogoeta	Saioko parte-hartzaileak Ikerpartnersek dinamizatu
Saioaren amaiera	Vianako Printzea Erakundea-Kultura Zuzendaritza Nagusia

LEHENENGO ZATIA

3.- Abiapuntua: datu interesgarri batzuk

3.1.- Zer ondorio atera dira 2017-2023 NKPE-tik artxiboetara eta dokumentu-ondareari dagokienez?

1. Nabarmen handitzen da artxiboetara bideratutako gastua

2017 – 2022 urteen artean, % 147 igo da, eta bere balio gorenara 2022an lortu du (3,2 milioi euroko gastua). Aldi osoan 16 milioi euro inguruko gastua izan du, ondarearen alorreko guztizko gastuaren % 15,2, eta kulturako guztizko gastuaren % 6,1.

Kulturan gauzatutako gastuaren bilakaera, gastua nora bideratzen den arabera. 2017-2022

Gastua nora bideratzen den:	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kulturako Zerbitzu Nagusiak	4.166.832	4.341.317	4.599.146	4.798.350	4.803.888	5.045.239
ONDAREA	13.892.242	16.750.190	17.334.227	17.484.266	18.465.880	19.857.797
Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea, arkeologia	3.425.546	4.892.517	5.189.641	4.696.516	4.692.644	4.752.923
Liburutegiak	4.505.870	4.829.700	5.082.759	5.305.996	5.525.933	6.134.272
Museoak	3.794.190	4.638.280	4.525.953	4.918.852	5.349.750	5.784.732
Artxiboak	2.166.636	2.389.693	2.535.874	2.562.902	2.897.553	3.185.870
KULTURA-EKINTZA + KSI	17.844.054	18.602.440	21.549.039	20.860.151	22.549.949	25.334.638
Musika, dantza, antzerkia, zinematografia eta beste arte eszeniko batzuk	6.317.970	5.910.998	6.565.999	5.950.219	6.069.755	6.556.6133
Liburuaren sustapena eta kultura-argitalpenak	48.502	45.636	47.835	295.285	323.052	337.556
Kultura-sustapena eta -lankidetzak	11.477.582	12.645.806	14.935.205	14.614.647	16.157.142	18.440.469
Guztizko orokorra	35.903.128	39.693.947	43.482.412	43.142.767	45.819.717	50.237.674

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

2. Artxiboetara bideratutako transferentzia arruntak¹ % 83 gehitu dira 2017 eta 2022 bitartean

2017-2022 aldian egindako transferentzia arrunt guztien % 12,5 Ondarera bideratu da, eta ehuneko horretatik % 1,5 artxiboetara dagokie. Ondarearen esparruan garrantzitsuak dira museoetarako transferentzia arruntak, % 91,5 biltzen baitute, hau da, 11 milioi euro inguru 2017-2022 aldian.

Transferentzia arrunten bilakaera, gastua nora bideratzen den arabera. 2017-2022

Gastua nora bideratzen den:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017-2022
Kulturako Zuzendaritza eta Zerbitzu Orokorrak			13.811				13.811
ONDAREA	1.575.599	1.697.050	1.739.387	1.907.067	2.139.815	2.901.928	11.960.846
Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea, arkeologia	174.539	104.469	116.835	120.031	143.075	236.471	895.420
Liburutegiak			14.161	97		21.079	35.337
Museoak	1.485.903	1.570.472	1.594.400	1.761.613	1.918.031	2.616.629	10.947.048
Artxiboak	15.157	22.109	13.991	25.326	78.709	27.749	183.041
KULTURA-EKINTZA + KSI	10.949.277	11.774.022	13.793.963	14.170.719	15.241.904	17.548.337	83.478.222
Musika, dantza, antzerkia, zinematografia eta beste arte eszeniko batzuk	5.909.381	5.738.298	6.363.395	5.950.219	5.813.667	6.291.755	36.033.715
Liburuaren sustapena eta kultura-argitalpenak				140.149	142.538	146.786	429.473
Kultura-sustapena eta -lankidetzak	5.039.896	6.035.724	7.430.568	8.080.351	9.285.699	11.109.796	46.982.034
Guztizko orokorra	12.624.876	13.471.072	15.547.161	16.077.786	17.381.719	20.450.265	95.552.879

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

¹ IV. kapituluak, transferentzia arrunteei buruzkoak, toki-erakundeei, enpresei, hirugarren sektoreko erakundeei edo herritarrei gastu arruntak edo funtzionamendu-gastuak finantzatzeko bideratutako baliabideak jasotzen ditu. Epigrafe honetan, sorkuntza/ekoizpen, erakusketa, sustapen eta hedapen, prestakuntza eta ikerketa jardueretarako eta abarretarako programak, laguntzak eta dirulaguntzak jasotzen dira.

3. Artxiboetako inbertsioak igo dira gehien 2017-2022 aldian, bikoitza baino zertxobait gehiago.

2017-2022 aldian Inbertsioetara bideratutako 21.436.621 milioi euroetatik, Ondareak 20,7 milioi euro bildu ditu, hau da, egindako inbertsio guztien % 96,4.

Ondarearen esparruan, artxiboek 2017-2022 aldian egindako inbertsioen % 23 hartzen dute; lehenik eta behin, ondare historikoa administratzea, kontserbatzea eta zaharberritzea dago (% 41); ondoren, artxiboak daude, eta jarraian liburutegiak (% 20) eta museoak (% 16).

Inbertsioen bilakaera, gastua nora bideratzen den arabera. 2017-2022

Gastua nora bideratzen den:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017-2022
Kulturako Zuzendaritza eta Zerbitzu Orokorrak	36.405	78.000	30.246	52.585	62.888	62.636	322.760
ONDAREA	1.917.716	3.489.383	3.460.848	3.621.626	4.178.147	3.987.451	20.655.171
Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea, arkeologia	661.091	1.426.188	1.427.274	1.506.041	1.664.877	1.763.205	8.448.676
Liburutegiak	522.803	535.941	691.109	726.934	818.676	795.563	4.091.026
Museoak	224.877	851.296	523.902	584.843	704.064	390.362	3.279.344
Artxiboak	508.945	675.958	818.563	803.808	990.530	1.038.321	4.836.125
KULTURA-EKINTZA + KSI	103.050	46.044	63.363	101.498	92.554	52.181	458.690
Kultura-sustapena eta -lankidetzak	103.050	46.044	63.363	101.498	92.554	52.181	458.690
Guztizko orokorra	2.057.171	3.613.427	3.554.457	3.775.709	4.333.589	4.102.268	21.436.621

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

4. Next Generation funtsak

Nafarroa Suspertzeko Planaren esparruan Next Generation funtsekin finantzaturako proiektuen artean, Nafarroako Artxibo Orokorren Estatuaren titulartasuneko dokumentuen deskribapena eta digitalizazioa egiteko partida bat dago, 37.694 euroko aurreikusitako finantzaketarekin.

5. 2017-2023ko NKPE-aren aurrerapena kultura-ondarearen eremuan

EHKPrek ekintza-ildoetako bat, 9. ardatzean, kultura-sektoreei eta haien balio-kateari buruzkoa, honako hau zen: Artxiboen jarduera eta balio-katea garatzea. Helburu hori lortutzat jo da, aurrerapen garrantzitsuak egin baitira Nafarroako artxibo-sistema osoan, administrazio elektronikoaren testuinguru berrira egokitzeko:

- Nafarroako Musikaren eta Arte Eszenikoen Artxiboa sortu eta antolatzea
- Inbertsioak bikoiztu egin dira 2017-2022 aldiran, eta bideratu dira, besteak beste, ondorengo ekimenetara: funtsen deskribapen eta digitalizaziora, konfinamenduaren artxiboa eta ikus-entzunezko edukien biltegia egitera, dokumentu-funtsak erostera, sistema informatikoetara, etab.
- Nafarroako toki-entitateen artxiboetan jarduteko plana
- Artxibo digitalaren dokumentuak kudeatzeko prozesua garatu da, elkarrengarritasunaren eta administrazio-prozeduren egungo testuingurura egokituta
- Etab.

Gainera, artxiboen eta dokumentu-ondarearen eremuak esku hartu duen ekintzen bidez, zeharka lagundu da Planaren aurrerapenean, hala nola:

- Nafarroako Artxiboen Erroldaren bidez, lurraldeko kultura-kohesioa indartu da, Nafarroako lurraldeen kultura-nortasunaren ezaugarriak identifikatu, indartu, bereizi eta balioesteko estrategiak garatzen lagundu baitu.
- Sektorea profesionalizatzen lagundu da, eta, batez beste, artxiboetako profesionali zuzendutako 6 ikastaro eskaini dira urtean, batez beste. Horrezaz gainera, Artxiboen eta Dokumentu-ondarearen Zerbitzuak, kanpoko aditu gisa hartu du parte 2018an NUPeko Historia eta Ondare Graduko Ikasketa Plana egiteko.
- 2007ko Artxibo eta Dokumentuei buruzko Foru Legea aldatzeko hausnarketan parte hartzeko dokumentuen eta artxiboen kudeaketan interesa duten pertsona guztiei irekitako prozesuarekin herritarren parte-hartzea bultzatu duten ekimenak indartzen lagundu du.

3.2.- Nafarroako artxiboen eta dokumentu-ondarearen egungo egoerari buruzko zenbait erreferentzia

Nafarroako artxiboen eta dokumentu-ondarearen ezaugarriei dagokienez, 2023an 2.110 artxibo zenbatu ziren guztira, eta 10etik 4 titulartasun publikokoak dira.

Nafarroako Foru Komunitateko artxiboak, titulartasunaren arabera. 2023

Artxiboak	2023
Publikoak	899
Pribatuak	1.211
Izaera historikodunak ²	10
GUZTIRA	2.110

Iturria: Kultura eta Kirol Ministerioa. Estatuko Artxiboen Zuzendariorde Nagusia. Espainiako artxiboen errolda: Nafarroako Foru Komunitateari dagozkion datuak.

Enplegu gehiena sektore publikoan kokatzen da.

Erregimen orokorreko afiliazioen eta autonomoen kopurua, Nafarroako Gizarte Segurantzaren arabera (2022ko abenduaren 31n)

Afiliazioak/autonomoak	Autonomoak	Erregimen orokorra	Guztira
Artxiboak ³	4	2	6

Iturria: Nafarroako Estatistika Institutua, GSDOK lagatako Gizarte Segurantzako afiliazioari buruzko datuetan oinarrituta.

² Dokumentuen antzintasuna 100 urtetik gorakoa denean lortzen da erakunde pribatuen dokumentu-ondarea. Kontuan izan behar da jatorri publikoko dokumentazioa dokumentu-ondarea dela beti, antzintasuna edozein dela ere. Beraz, artxibo guztiak hartu behar dira kontuan, historikoak izan ala ez.

³ Jarduera Ekonomikoen Sailkapen Nazionalan (9106 kodea) definitutako artxibo-jardueretan erregistratutako afiliazioak.

Artxiboak bisitatzen dituen Nafarroako biztanleria 2015eko % 9,8tik 2022ko % 2,2ra jaitsi da. Artxiboekiko interesak ere behera egin du, balorazioko 2 puntuetan kokatuz, batez beste (1etik 10erako eskala batean).

Pertsonen ehunekoaren bilakaera, artxiboak bisitatzeko ohituraren arabera. 2014-2022

	Azken urtea	Bisita birtualak
2015	9,8	--
2018	6,5	2,1
2022	2,2	0,0

Iturria: Kultura eta Kirol Ministerioa. Espainiako kultura-ohiturei eta -praktikei buruzko inkesta: Nafarroako Foru Komunitateari dagozkion datuak.

Pertsonen ehunekoa, artxiboen interes-mailaren arabera (0-10 balorazioa)

Urtea	Interes-maila					Batez besteko balorazioa
	10-9	8-7	6-5	4-3	2-0	
2015	6,1	10,5	16,3	14,3	52,8	3,0
2018	9,2	15,1	19,1	10,9	45,7	3,7
2022	3,2	5,9	16,0	8,7	66,2	2,1

Iturria: Kultura eta Kirol Ministerioa. Espainiako kultura-ohiturei eta -praktikei buruzko inkesta: Nafarroako Foru Komunitateari dagozkion datuak.

3.3.- Artxiboen eta dokumentu-ondarearen arloko lehen gogoetak eta erronkak

Atal honetan, KZN-PVE-ko Artxiboen eta dokumentu-ondarearen Zerbitzuarekin egindako hausnarketak biltzen dira, sektoreak gaur egun dituen erronka nagusiak identifikatzeko.

Hona hemen identifikatutako erronka nagusiak:

1. Funtsen digitalizazioa

Estatuak helburu horretarako dirulaguntzak baditu ere, erakundeek ez dituzte dirulaguntza horiek modu orokorrean erabiltzen.

2. Europako sareetan parte hartzeko beharra

3. Administrazio Elektronikoarekiko lankidetza sendotzeko beharra

4. Nafarroako Artxibo Garaikidea kontserbatzeko baldintza egokiak betetzen dituen egoitza bat ezartzeko beharra

5. Belaunaldi-erreleboa

Plantillak zahartuta daude, baina ez dago erreleborik.

6. Artxiboetako langileen profesionalizazioa

- Gaur egun, Nafarroan ez dago artxiboen oposizioetan eskatzen diren gutxienekoak betetzen dituen prestakuntza-eskaintzarik. Egoera horrek eragina du egungo plantillen belaunaldi-ordezkapenik ezan

7. Proiekzio sozial mugatua

Beharrezkoa da herritarrekin konektatzeko bideak ezartzea, kultura-bitartekaritzaren bidez eta zabalkunderako kultura-produktuak sortuz, oraindik artxiboetara hurbildu ez den publikoa erakartzeko (publiko familiarra).

8. Nafarroako funts garaikideen eta oraingoen programa sendotzeko beharra, dimentsio soziala emanez

9. Nafarroako ikus-entzunezko eta argazki artxiboa sortzeko beharra

BIGARREN ZATIA

4.- 2024-2028 NKPE berri baterako gogoetak eta ideiak partekatzen

Saioaren zati honetan, hausnarketa partekatua egingo dugu bi ikuspuntutik:

1º. Nafarroan artxiboen eta dokumentu-ondarearen arloan dauden beharrak, zailtasunak eta ahuleziak identifikatuko ditugu

- Balio-katea oinarritzat hartuta, artxiboekin eta dokumentu-ondarearekin lotutako hausnarketa-elementu batzuk planteatzen ditugu
- Hautatu kulturean lan egitea LEHENTASUNEZKOTZAT dituzun 4 eremu
- Adierazi ZERGATIK uste duzun zailtasun/behar handiagoa dutela

Horretarako Fitxa 1 jartzen dizugu eskura
(banakako lana + taldekako gogoeta)

2º. Ideia eta ekarpen MAPA BAT marrartzuko dugu, lehenetsi ditugun beharrei erantzuteko.

- Lehen identifikatu den dimentsio bakoitzerako, asmoa da taldean ondorengo galderari erantzutea: nola erantzun diezaiekegu aurkitutako zailtasunei?
- Zer proposatzen dugu Nafarroan artxiboen eta dokumentu-ondarearen egoera hobetzeko?

Horretarako Fitxa 2 jartzen dizugu eskura
(taldekako lana + taldekako gogoeta)

1. Dinamika. **GOGOETA-ELEMENTUAK**, balio-katetik eta beste gogoeta batzuetatik abiatuta proposatzen ditugunak, Nafarroako artxiboen eta dokumentu-ondarearen eremuko beharrak, zailtasunak eta ahuleziak identifikatzeko. Hasieran planteatu ez diren beste gai batzuk identifikatzeko proposamen irekia (*1. fitxarekin batera joango da bakarkako lanerako*).

Belaunaldi-
erreleboa

Sektorearen
profesionalizazioa
(prestakuntza, lanbide-
kategoriak)

Zaintza eta babesa

Gizarte-proiektzioa,
balioan jartzea

Eraldaketa
digitala

Artxiboetara iristea

Kultura-
bitartekotza,
publiko berriak
erakartzea

Sareetan parte
hartzea, aliantzak

Artxiboen lege
berria

Beste gai batzuk

Beste gai batzuk

Beste gai batzuk

2. Dinamika. Ideia eta ekarpen MAPA BAT marraztuko dugu, lehenetsi ditugun beharrei erantzuteko

Lehenetsitako eremua

Nola hobetu dezakegu egoera? Garatzeko/indartzeko ideiak

Erantzukizunak: garapenerako eragile nagusiak (administrazio publikoa, kultur eragileak, herritarrak, hirugarren sektorea...)

Eremu 1

Eremu 2

Eremu 3

Eremu 4

Eskerrak eman nahi dizkiegu Nafarroan datozen urteetako
Kultura Plan Estrategiko bat eraikitzeko erronkan
aktiboki parte hartu duten pertsona
eta erakunde guztiei